

Kmečki delavec.

y Vrli viničarji. Za vzgled navajamo vrle viničarje mariborske okolice. Ustanovili so si svojo skupino Jugoslovanske Strokovne Zveze ter se zelo dobro držijo. Pri vsakem plačilnem dnevu, ki je vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu, vsi redno plačujejo svoje doneske in še privedejo vedno nove ude. Jugoslovanska Strokovna Zveza je na te vrle svoje članke res lahko ponosna. Kje so pa drugi slovenski viničarji?

y Jugoslovanska Strokovna Zveza po Slovenskem Stajerskem prav lepo napreduje. To je znamenje, kako zavedno in omikano je naše slovensko delavstvo, vendar bo še marsikje treba ustvariti delavsko organizacijo, kjer še danes nihče ne misli na njo. Tako n. pr. na Pragerskem in v Dravogradu za železničarje in druge delavce, ki nam bodo pritrtili, da njih razmere kričeče zahtevajo neodvisnih delavskih organizacij, kjer že imamo delavske organizacije, tam pa le z veseljem delajmo naprej. Prava krščanska ljubezen in pošteno veselje naj vlada v vseh naših društvih!

y Kmečko delavstvo in izobrazba. Iz krogov kmečkih delavcev dobimo ta-le poziv na sotovariše: Naše število na Slovenskem Stajersku je veliko, a naš vpliv je še vedno majhen. Zakaj tako? 1. Ker smo se delavci doslej premalo brigali za politiko. Nismo hodili na nobene shode, nismo čitali nobenih političnih časnikov, nismo sploh imeli za javnost nobenega razumevanja. 2. Premalo smo se brigali za svojo izobrazbo. Kdo izmed nas je pristopil k bralnemu društvu, kjer lahko dobi knjige in časnike? Kdo izmed nas si je sam naročeval časnike in kupoval knjige? Ni bilo denarja, a tudi ne volje. 3. Mnogo so nam škodovali oni tovariši, ki so po liberalnih in socialnodemokratskih naukih imeli liter za svoj tabernakelj in gostilniško klafanj za svoje pridige. Mi moramo dati nekaj na to, da smo pridni, pošteni in krščanski. To je za naše dobro ime in za naš vpliv v človeški družbi neobhodno potrebno.

y Svobodna veda. Proti katoličanom vpijejo liberalci in socialni demokratje, da so proti svobodni vedi, da zavirajo učenjakom, povedati svoje znanstveno prepričanje in vsled tega pravijo, da je katoličanstvo vedi nasprotno. Seveda vse to ni nič res, ker si prava veda in vera ne moreta nasprotovati; vera sega na polje, kamor učenost ne seže; vera se peča z nadnaravnim svetom, veda z naravnim. Pač pa se socialni demokratje ne drže načela svobodne vede. Na Nemškem so imeli med svojimi pristaši pisatelja Hildebranda. Ta je prišel na podlagi svojega študiranja do prepričanja, da je delavecem v korist, če se ohrani čvrst in krepak kmečki stan in da je zato prav, če kmet varuje država s tem, da postavi na njegove pridelke varstveno carino. Za to znanstveno prepri-

čanje, ki mora biti, kakor sicer tulijo socialisti in liberalci, sveto, pa so z veliko večino glasov socialni demokratje letos na shodu v Samnici Hildebranda izključili iz stranke. To je taka svoboda, kakor je bila pod Čuvajem na Hrvaškem in pod Lukačem na Ogrskem.

y Ljubo doma. Kmečki mladenič piše: Zapustiti domovino in iti na tuje, to je zadnje čase na Slovenskem postalo nekaj navadnega, nekaj vsakdanjega. — Sin-edinec zapusti hirajočega očeta ter gre v Ameriko, kjer bo služil ameriške tolarje in hodil s tovariši v salon na „pir“. Hči se tudi spunta kmečkemu delu, da se izogne „temu trpljenju“, gre rajši v mesto služiti. Tu v mestu so bolj elegantno oblečene, z veliko frizuro, z modernimi šolci, pa gospodična bo, zraven vsega tega bo dobila za „nameček“ še kakega šribarja. Oj, to bo imenitno! — Tako lepe misli si dela mladi človek, kateremu se ne ljubi prijati za motiko ter se mu zdi „pregmajn“ v hlevu krmiti živino. Ljudi s temi lastnostmi se po Slovenskem žalibog vse preveč nahaja. Bratje, naredimo temu konec, vzbudimo stud nad tem v sebi, v domači hiši, v domači vasi! Gojimo pa ljubezen do domovine! Navdušimo drug drugega za njo, ljubezen do rodne zemlje podvojimo. Bodimo vročekrvni v tem oziru. Ljubimo jo! In kako bi je tudi ne, saj se jo učimo ljubiti od naših očetov, od naših pradedov, ki so žrtvovali življenje za njo, ki so l. 1573. pripenjali zimzelen za klobuk, v znamenje, da stopijo k „bundu“ ter skupaj zahtevajo svoje kmečke pravice. Ljubili so jo, ko so zažigali kresove po hribih, v znamenje, da se bodo sekale glave širokohlavniku Turčinu. Torej bratje, ako so imeli naši pradedje toliko ljubezni do domovine, da so jo namakali z lastno krvjo, da jo ohranijo svojim potomcem, ali jo bomo mi brez ozira na to zapuščali in ji obračali hrbet? Ne! Nikdar ne! Kdor ima srce v prsih, ne! Mi jo hočemo ljubiti, skrbno čuvati naše narodne svetinje, našo sveto vero, naš materni jezik slovenski. Tudi se ne sramujemo žuljavih rok, ampak delati hočemo, da nam da domača gruda dosti kruha, in dala ga bo, ako ne bomo posedali po gostilnah in držali križem rok ter lenarili. Kdor pa ima kamen v prsih in v znak nevhvaležnosti svojim pradedom zapusti brez pravega vzroka svojo očetnjava, naj se spomni dogodka o izgubljenem sinu, ki je očeta na kolnih prosil, naj ga vzame k sebi nazaj za najslabšega hlapca. Tako je tudi s tistim, ki gre na tuje, ali se vrne skesan in izmozgan na telesu, pobit na duši, ali pa utone v drugonarodnem brezverskem morju. Izgubljena ovca je. Ti pa, dragi mladenič, ljubi hišo, v kateri si se rodil, v domači hiši boš našel časno srečo! Ljubi zemljo, v kateri je skritih nebroj zakladov in katera te živi, ljubi jo, ker je ona tvoja najboljša mati!

y Domovinska pravica poslov. C. kr. upravno sodišče je izdalo odredbo, ki določa, da pri podeljeva-

nju domovinske pravice poslov ne pride v poštev kratka odsotnost iz dotičnega kraja, v katerem bi kdo rad dobil domovinsko pravico.

y Delavci ubožni očetje. Splošno se še sodi, da je sposoben za dobrodelnost le kak človek iz takozvanih boljših slojev. A tudi na polju javne dobrodelnosti se je, hvala Bogu, že tudi led prebil. V Kieulu na Nemškem so med 422 ubožnimi očeti določili 36 obrtnih delavcev za ubožne očete. Novost, nad katero so seveda bogatini zmajevali z glavami, kakor je to sploh ob vsaki novi uvedbi običajno, se je pa vkljub nergačem in dušam iz starega veka popolnoma dobro obnesla. Častni posel ubožnih očetov so delavci ravno tako dobro kakor njih meščanski tovariši opravljali. Ker natančno poznajo življenske razmere prebivalstva in revežev, lahko tudi natančno presodijo bedo.

y Zavarovanje delavstva. Preteklo je že več let, od kar so poslanci zahtevali od države tako imenovano socialno ali ljudsko zavarovanje za slučaj onemoglosti in starosti delavcev. Dotični odsek sicer še vedno obstoji, toda nihče ga ne skliče k seji. Tudi socialni demokratje, ki se po svojih shodih vedno kažejo kot prijatelji delavstva, ne storijo ničesar in zdi se, da so bili oni celo prvi, ki so zavlačevali to delavsko zavarovanje. Ker je to zavarovanje v današnjem času najvažnejše delavsko vprašanje, je dolžnost delavstva samega, da na svojih shodih in zborovanjih zahteva skorajšnjo rešitev tega nujnega vprašanja. Delavstvo mora zahtevati od vlade, ki mirno gleda, kakoginevajo izrabljeni in onemogli delavci pod pritiskom hude bede, da kolikor mogoče hitro uvede splošno zavarovanje za starost in onemoglost. Za kmečke delavce bi bilo to zavarovanje posebne važnosti. Koliko je dni narjev, hlapcev in drugih delavcev, ki morajo na stara leta kot berači prosjačiti od hiše do hiše!

y Poljedelski pouk pri vojaki. Iz Ogrskega poročajo, da je imelo poljedelsko društvo v Vesprimu 7. zimski poljedelski tečaj pri tamkajšnjem domobranskem vojaštvu. Tečaja se je udeležilo 42 podčastnikov in dosti drugega vojaškega osebja. Na koncu so bili izpiti, ki so povoljno izpadli in obenem pokazali korist poljedelskih tečajev pri vojaki.

y Za tiste, ki hočejo dolgo živeti. Japonci pravijo, da se mora tisti, ki hoče dolgo živeti, držati sledečih pravil: 1. Živi kar največ na prostem. — 2. Hodi kmalu spat in vstajaj zgodaj. — 3. Spi najmanj 6 ur in največ 7½ ure. — 4. Spi v temni sobi pri odprtih oknih. — 5. Pij malo čaja in kave; tobaka in alkohola se vzdrži popolnoma. — 6. Meso jej le enkrat na dan. — 7. Kopaj se vsak dan zjutraj v topli vodi. — 8. Zavrzij svilnato obleko in nosi le surovo blago. — 9. Vsak teden počivaj en dan in pusti tedaj tudi pisanje in čitanje. — 10. Izogibaj se prevelikega razburjenja in ne napečaj preveč svojih duševnih sil! — 11. Če si brez žene, oženi se, če si vdovec, oženi se znova. — 12. Ne bivaj v preveč topli sobi. — Kdor se drži teh pravil, pravijo, bo živel 100 let.

Ženski vestnik.

x Zavedne poljske žene. O Binkoštih se je vršil v Krakovu splošen shod poljskih žen iz vseh poljskih pokrajin, na katerem se je razpravljalo vprašanje, kako bi najlažje in najpopolnejše izpolnjevale svojo narodno dolžnost. Med mnogimi drugimi so sprejele sklep, v katerem se poljske žene obvezujejo, da bodo svoje otroke od prvih hipov življenja vzgajale po narodnih načelih brez vsakega tujega vpliva. Nadalje so sklenile, da se bodo vsikdar in povsod držale in razširjale geslo: „Svoji k svojim!“ Lep opomin Slovenkam!

x Vložene kumarice. Drobne, še ne razvite kumarice osnaži s krtičo in jih operi v čisti vodi. Vloži jih čez noč v slano, mrzlo vodo. Drugi dan jih vzemi iz vode, zbriši in tesno vložij v kozarec, vmes nalagaj tudi pehtran, liste od višenj, cel poper, zelene stroke paprike, lavorjevo listje, majhen strok česnja in poper. Čez kumarice vlij vinski kis, povrh pa par krožkov hrena. Steklenice dobro zaveži s pergamentnim papirjem ali svinjskim mehurjem in spravi na temen, hladen prostor. Če je postal v shrambi ocet moten ali kalen, ga odlij in nalij drugega v kozarec, ali pa tega prekuhaj in mrzlega vlij nazaj na kumarice. Dobro je kumarice zatisniti z-leseno deščico, da ne stopijo kvišku.

Vneta perotninarica. Lepo darilo je dobila Angležinja George Ogradi v Jorku blizu Londona. Radi njenega lepo urejenega perotninarstva ji je komisija za povzdigo perotnine prisodila 20.000 K darila za vzpodbudo drugim perotninarjem. Gospa Ogradi ima srednje veliko posestvo in se peča na njem edino z rejo perotnine. 17 ur na dan dela samo, da povzdigne sloves svojega gospodarstva. Od 6. ure naprej se pobirajo sveža jajca in se devajo v posebne hladilne shrambe, nakrmi se 3000 kokoši, gosk, rac itd. Nato se začne s klanjem in odpošiljanjem perotnine na trg ter gre tako cel dan do 6. ure zvečer; od 6. do 7. ure rešuje gospa Ogradi došla pisma in naročila. Po večerji se še spravljajo jajca, do 100 vsak dan, nadzorujejo se valilnice in še-le ob 11. uri zvečer gre skrbna angleška perotninarica k počitku. Gospa Ogradi je po svojem naprednem perotninarstvu obogatela. Tekom 10 let so ji kokoši, race, pure in goske vrgle do 40.000 K čistega dobička. — Pri nas na Slovenskem bi napredno perotninarstvo tudi lahko v mnogih krajih dalo našim gospodinjam lepe vire novih dohodkov. Na Kranjskem tamošnja kmetijska družba vneta podpira to gospodarsko stroko. Pri nas na

Stajerskem pa, kjer imajo glavno besedo pri kmetijskih družbi in pri drugih enakih organizacijah nemški liberalci, se perotninarstvo še zelo zanemarija. Pa tudi glede trgovine s perotnino in jajci bi bilo želeži izpremembe. Mnogi naši narodni nasprotniki so ravno po trgovini z jajci in perotnino med nami zelo obogateli.

x Zakaj se prepirajo zakonski? Pod tem naslovom je priobčel nek hudomušen Amerikanec svoj dnevnik. V njem zagotavlja, da je živel s svojo ženo v naj-srečnejšem zakonu. Par let jo je snubil. Ko sta se vzela, sta se sprla takoj prvi dan. Sklenil je, da bo v poseben dnevnik zabeležil vse prepire s svojo ženo. To je delal 15 let in sedaj je obelodanil svoje opazke. — Med drugim omenja sledeče vzroke in število preprirov: Ker jed ni bila pravočasno pripravljena, se je sprl z ženo 1689krat. Ker je po ženinem mnenju izdal preveč denarja, mu je ona to očitala 1252krat. Zato pa ji je on očital 1631krat, da izdaja preveč denarja za obleke in lišp. Ker je prišel mož z umazanimi čevlji v sobo, ga je žena očitala 825krat. Ker se mu žena ni smilila, ako se ji je kaj hudega pripetilo, ga je ozmernjela 530krat; 16krat pa, ker ji ni hotel verjeti, ko mu je zagotavljala, da bo še isti dan umrla. Ljubosomna je bila žena samo trikrat, a je bila takoj zopet dobra. Najhuje pa sta se skregala takrat, ko je ona z britvijo začela parati neko staro obleko. To je moža tako razkačilo in sta se tako sprla, da je žena vsa objokana rekla, da se vrne sedaj k svojim starišem in ji nihče tega ne bo ubranil. On ji je pa v svoji razkačenosti rekel, da ji tega noče braniti. Ko pa je začela spravljati skupaj svoje reči, da odide, se je jeza ohladila in sta kmalu drug drugemu za trdno prisegla, da si hočeta vse odpustiti in pozabiti. Kljub vsem tem tisočerm preprirovam in preprirokom pa vendar zagotavlja mož, da sta se zelo ljubila in prav srečno živela. To se je pokazalo prav posebno takrat, ko je žena nekoč zbolela. Sredi noči je tekel dolgo pot do zdravniškega in je čul potem pri ženini postelji 6 dni in 6 noči nepretrgoma kakor najboljša usmiljenka.

x Previdnost v neprevidnosti. Pišejo nam s hribov: Mati je krpala otrokom obleko in obenem kuhala kosilo. Mnogokrat je vstala s stola in šla k ognju, pomešala v lonec in zopet sedla in krpala dalje. Ženska navada pa je, da kadar vstanejo od šivanja, ne odložijo šivanke, marveč jo zabodejo v obleko na prsih. In tako je storila tudi v mislih imenovana žena. Zabdla je šivanko v obleko in šla mešat kosilo, ki se je kuhalo na ognjišču. Ko je zopet sedla in hotela dalje šivati, ni mogla dobiti igle. Gledala je po tleh, na ognjišču, a igle ni bilo mogoče najti nikjer. Bojazen,

da je mogoče padla igla v lonec, jo je napotila, da je odmaknila lonec od ognja, vzela gosto precejalnico in precedila juho. In res, v precejalnici je ostala igla. Kaj bi se bilo zgodilo, ako ne bi bila padla ženi v glavo ta srečna misel, si lahko mislimo. — To je glasen in oster opomin materam in šiviljam: Ko vstanete od šivanja, odložite iglo in ne vbadajte jo v obleko, kajti zgoditi se zna, da vam pade igla na tla ali bogve kam. Sicer pa saj smo čitali te dni v listih, da je neka mati pritisnila na prsi svoje dete, ki je grozno kriknilo. Kaj se je zgodilo? Mati je imela na prsih iglo, ki je prebodla detetu srce in je isto vsled tega umrla.

x Vrednost ženskih las. Na Siciliji (otoku na jugu Italije) živi deklica, katero je obdarovala narava z nenavadno lepimi in bogatimi lasmi. Mnogi so občudovali izredno krasoto ujenih las in marsikdo je prošil za njeno roko. Nekega dne je prišel k starišem te deklice lepo oblečen mož, ki je najprvo govoril o pomarančah in limonah, proti koncu pa je vprašal deklico: Ali mi prodaste svoje lase? Deklica mu je v šali hitro odgovorila: Da, toda samo za 100.000 kron. Gospod je bil takoj pripravljen, izplačati ji označeno svoto. Posvetovala se je cela vas. Po nasvetu prijateljev in sorodnikov so se starši končno vendar-le odločili, da proda njihova hči svoje lase za to veliko svoto. Gospod je odnesel dragocene lase, oče pa je skrnil denar ter je bil prepričan, da bo hči tudi brez lepih dolgih las dobila ženina, ker ima toliko premoženja. — Kakor znano, imajo Sicilijanke lepe, dolge lase, katere prodajajo navadno po 3 K za 80 kg. Pogosto odpeljejo parniki iz Palerma (pristanišča na Siciliji) z ženskimi lasmi v vrednosti od 4000—20.000 K v Ameriko, kjer se ponašajo Amerikanke z lepimi sicilijanskimi lasmi.

x Ženski kongres (shod) v Budimpešti. Dne 15. junija se je pričel v Budimpešti mednarodni ženski shod. Na tem shodu je nameravala češka poslanka V. Kuneticka predavati o zatiranju Slovakov na Ogrskem. Ko so Madžari izvedeli za to namero, so kratkoma prepovedali Kunetickino predavanje. Češke in hrvaške žene ter mladenke so nato odpovedale svojo udeležbo na ženskem shodu. Češke žene pa so priredile v Pragi poseben shod za zastopnice ženskih organizacij raznih držav, ki se peljejo na shod v Budimpešto. Shod se je že vršil 9. p. m. Prišle so zastopnice iz Danske, Finske, Angleške, Nemčije, Francije, Sr. Holandske in Amerike. Slavnostni govor je imela poslanka Kuneticka. Govorila je o točki: „Mali narod in žena“. Povdarjala je, da ravno mali narodi najbolj potrebujejo v boju za svoj obstanek ženske pomoči. — Naše slovensko ženstvo to dobro upošteva.